

Čebelarjeva opravila v januarju

dr. Peter Kozmus – Pilštanj

V letu 2019 vam želim srečo, zdravje ter obilo lepih trenutkov v krogu vaših najdražjih in ob vaših čebelah. Privoščim vam dobro čebelarsko sezono, v kateri bi imeli zdrave čebelje družine, s katerimi bi pridelali obilo čebeljih pridelkov in bi jih na koncu tudi dobro prodali :).

Naj se vam najprej predstavim

Zaposlen sem na ČZS, kjer opravljam naloge strokovnega vodje Rejskega programa za kranjsko čebelo. S čebelami sem se srečal pred 30 leti v osnovni šoli pri čebelarskem krožku. Ob koncu osnovne šole sva z očetom postavila čebelnjak, panje in prve čebelje družine pa sem kupil od mentorja. Tako se je začela moja čebelarska pot, ki traja več kot 25 let. Čebele so me ves čas navduševale s svojim delom, zato sem tudi na dodiplomskem študiju na Biotehniški fakulteti v Ljubljani vpisal predmet čebelarstvo, ki ga je poučeval pokojni dr. Janez Poklukar. Prav on me je navdušil nad raziskovalnim delom v čebelarstvu, bil pa mi je tudi mentor pri diplomskem delu, ki sem ga uspešno zaključil leta 2002 in zanj prejel Prešernovo nagrado.

Istega leta so se začele najintenzivnejše priprave na čebelarski kongres Apimondia 2003. Sprostilo se je mesto generalnega sekretarja, zato sem z veseljem začel z opravljanjem te funkcije in pridobil širši vpogled v svetovno čebelarstvo. Ob tem sem sklenil tudi veliko poznanstev, predvsem s številnimi raziskovalci in večjimi čebelarstvi. Verjamem, da je ta izkušnja v določeni meri tlakovala pot, da sem bil v letu 2017 na 45. kongresu Apimondia v Turčiji izvoljen za podpredsednika te organizacije.

Moje čebelarstvo

Čebelarim s 60 gospodarnimi čebeljimi družinami na Kozjanskem, natančneje na Pilštanju v občini Kozje. Poleg tega imam še približno 30 rezervnih družin, s katerimi nadomeščam izgubljene ali šibke družine. Večinoma uporabljam 11 + 3 AŽ-panje. Čebele imam nameščene na štirih lokacijah. V času čebelarske sezone jih prevažam na druge lokacije v okviru našega čebelarskega društva (ČD Podčetrtek). Na ta način poleg cvetličnega in gozdnega medu pridelam (glede na čebelarsko sezono) tudi akacijev, lipov, smrekov ter kostanjev med. Med tržim pod blagovno znamko SMGO, ki potrošnikom zagotavlja med odlične kakovosti.

V zadnjem obdobju se ukvarjam tudi s čebelarskim turizmom, v okviru katerega me obiskujejo različne skupine obiskovalcev, ki jim predstavim čebelarstvo, čebelje pridelke in pomen čebel za naravo in človeka. Obiskovalci degustirajo tudi različne vrste medu in ugotavljajo, kateri jim je najljubši. Sam sem obiskov vesel predvsem zato, ker si na ta način širim mrežo svojih strank, z izmenjavo mnenj pa tudi bogatim svoje znanje.

Opravila v januarju

Januar in drugi zimski meseci so idealen čas za zbiranje novih znanj s področja čebelarstva. Poleg obsežne literature, ki je dosegljiva v knjižnicah in specializiranih čebelarskih trgovinah, so nam čebelarjem v tem obdobju na voljo tudi številna predavanja, kjer lahko pridobimo nova znanja ali osvežimo obstoječe. **Trdim, da je nujno, da ima vsak čebelar (ne glede na število čebeljih družin) dobro znanje s področja biologije čebel in varoj ter znanja o drugih čebeljih boleznih** (poapnela zalega, huda gniloba ...). Uspešno čebelarjenje brez teh znanj ni mogoče!

Poleg tega je to obdobje, ko moramo narediti inventuro čebelarjenja v preteklem letu in si postaviti načrt za novo čebelarsko leto. Med drugim moramo določiti morebitne investicije, razširitev čebelarstva in selekcijski načrt čebelarstva.

Selekcijski načrt čebelarstva

Osnovni pogoj za uspešno čebelarjenje so zdrave in kakovostne čebelje družine. To je v največji meri odvisno od:

- genetske vrednosti čebeljih matic, ki je v 50 % odvisna od skupne genetske vrednosti trotoev, s katerimi se je oprašila;
- reproduktivne sposobnosti matic, ki z leti pada.



Moje čebele v domačem Pilštanju med prezimovanjem



Med tržim pod blagovno znamko SMGO.

Zato je nujno, da vseskozi stremimo k čim boljšim in v povprečju mlajšim maticam. V ta namen lahko sami izvajamo selekcijo in vzrejamo matice ali jih obnavljamo na način, da jih nabavljamo pri odobrenih vzrejevalcih, ki izvajajo selekcijo ob podpori strokovnih institucij.

Če matice vzrejamo sami, moramo v januarju pregledati zapiske posameznih čebeljih družin in sistematično ugotoviti, katere so tiste, ki izstopajo in nam bodo letos služile kot vzrejne (matičarji) in bomo iz njih vzrejali nove matice. Pri tem moramo upoštevati več lastnosti: **mirnost, donosnost medu, čistilni nagon in obarvanost obročkov** na zadkih čebel delavk. O tem, kako posamezne lastnosti spremljati in si jih zapisovati, bom več napisal v naslednjih mesecih, vsekakor pa je to delo, ki zahteva sistematičnost, natančnost, rezultati pa so vidni v daljšem časovnem obdobju. Sam si ve-

čino matic vzredim sam in pri tem dajem največji poudarek na mirnost. Kadar me čas prehiti in ne vzredim dovolj matic za lastno obnovo, jih nabavim pri odobrenih vzrejevalcih.

Delo pri čebelah

Pri čebelah imamo ta mesec manj dela, kljub temu pa moramo čebelnjake ali stojišča redno obiskovati, zlasti če zapade večja količina snega, da očistimo morebitna zasnežena žrela in čebelam omogočamo nemoten pretok zraka. Čebelam moramo v januarju zagotavljati predvsem mir, ki ga potrebujejo za nemoteno prezimovanje. Pri tem moramo biti pozorni predvsem na glodavce, pa tudi ptice, ki jim mir lahko kratijo. Glodavcem nastavljamo pasti, predvsem pa smo pozorni, da v čebelnjaku nimamo stvari, s katerimi bi se lahko hranili.

V tem mesecu nujno opravimo zimsko zatiranje varoj, če tega opravila nismo opravili že v mesecu decembru. Nujno je, da v čebelji družini še ni mlade zalege, v katero bi se lahko preselile varoje. Izbira pravega časa je ključna za uspešno zatiranje, pri čemer je pomembna tudi zunanja temperatura. Zatiranje opravim, ko je zunanja temperatura približno 5 °C. Pri tem uporabljam zdravila na osnovi oksalne kisline (api bioxal) in metodo kapanja. Notranja vratca AŽpanjev odprem s spodnje strani, na način, da na zgornji strani nastane 3 cm visoka reža. Z baterijsko svetilko preverim, kje je čebelja gruča, in z namensko iglo in dozirno pumpico na čebele v vsaki ulici nanese nastavljen količino raztopine. Za vsak panj potrebujem približno pol minute, pri tem pa ugotovim tudi, na koliko ulicah je posamezna družina. **Učinkovito zimsko zatiranje varoj je osnova za uspešno čebelarsko sezono.**

Strokovna apiterapevtska ekskurzija v Romunijo in Srbijo

Konec septembra smo se udeleženci tečaja apiterapije in tečajniki preteklih generacij pod vodstvom in v organizaciji ČZD Maribor, Sekcije apiterapevtov Slovenije, Sekcije za apiterapevte dr. Filipa Terča ter turistične agencije Aritours s strokovnim vodenjem Tanje Arih odpravili na strokovno ekskurzijo v Romunijo in Srbijo, kjer so nam na podlagi svojih večletnih izkušenj predavali priznani apiterapevti in doktorji. Takšne strokovne ekskurzije sekciji in ČZDM organizirajo vsako leto ob zaključku predavanj in delavnic za tečaja apiterapije.

Prvi dan potovanja smo si v Romuniji v mestu Cluj-Napoca ogledali trgovino Casa BIO priznane **apiterapevtke in nutricionistke Valine Varadi**. Kot že samo ime pove, najdemo v trgovini le bio izdelke, večina teh so izdelki iz čebeljih pridelkov ali izdelki za uporabo čebeljih pridelkov, kot so propolerji in inhalatorji.

Na predavanju nam je Alina razložila, zakaj in kako zelo je pomembno čiščenje telesa kot priprava na zdravljenje in kako zelo pomembno je, da čebelje pridelke uživamo vsak dan, saj

se tudi naše telo in celice obnavljajo vsakodnevno. Izšla je mešanica, ki med drugim vsebuje ličinke matic, in ugotovila, da je izredno učinkovita pri zdravljenju težko ozdravljivih bo-



Foto: Foto Tone